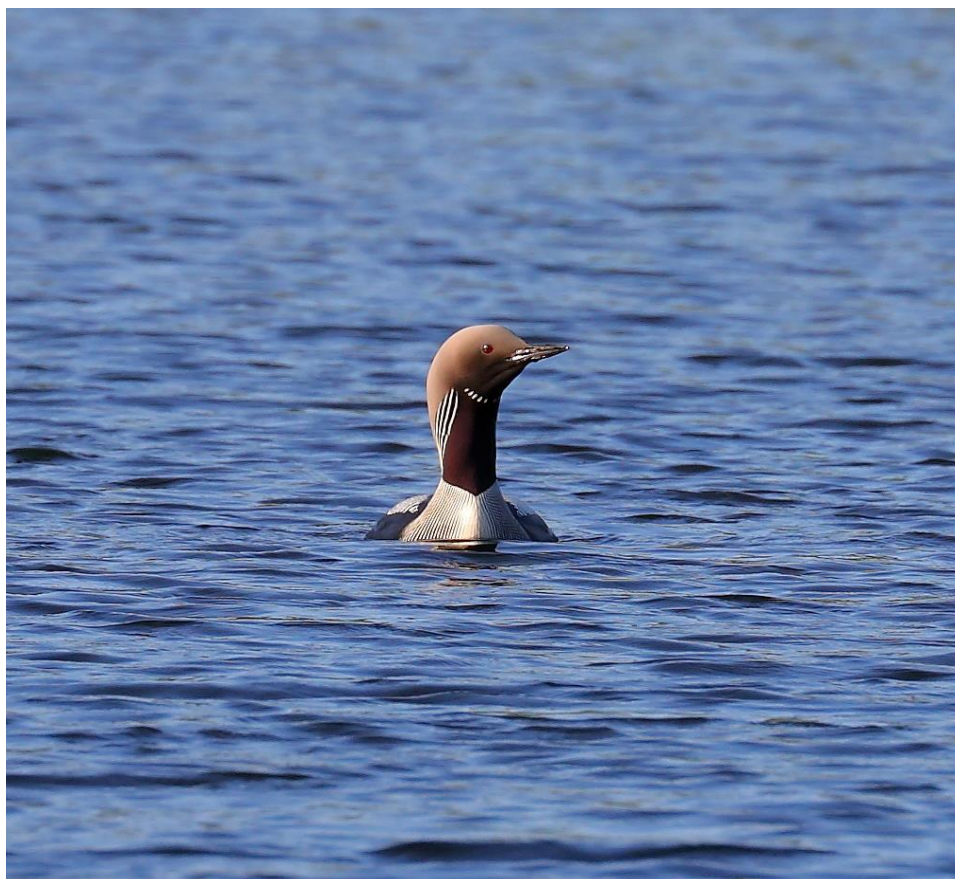

Naturvårdsprogram för Melleruds kommun

Bilaga 3. Åtgärdsplan

Ökade kunskaper om fågelarter enligt åtgärds punkt 9, här storlom. © Foto: Andreas Persson

Antagen av Kommunfullmäktige 2017-04-19 § 46

Bilaga 3. Åtgärdsplan

Denna åtgärdsplan är ett led i att försöka uppfylla de kommunala och statliga naturvårdsmålen, se nedan. Åtgärderna kopplas till kommunala respektive nationella miljömål, se respektive kolumn i nedanstående tabell. Åtgärderna involverar inte andra aktörer än Melleruds kommun och Dalslands miljö- och energikontor.

Naturvårdsmål för Melleruds kommun (G och H är nya mål fr.o.m. 2017)

- A. Naturmiljöer och strövområden ska utvecklas för att främja en aktiv och meningsfull fritid.
- B. Kunskapen om Melleruds natur och dess värden ska öka.
- C. Melleruds kommun ska vara ett föredöme ur naturvårdshänseende vid skötseln av kommunens mark. Naturvård, friluftsliv och rekreation ska vara prioriterat.
- D. De av kommunen utsedda ansvarsarterna (flodkräfta, vitryggig hackspett, hällebräcka och uddbräken) ska stärkas i sina bestånd.
- E. Naturmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden bör bevaras.
- F. Våra sista orörda kvartsitknattar bör bevaras, bl.a. Skalåsknatten som är störst.
- G. Det rena vattnet i sjöar och vattendrag har stora värden för friluftslivet, som livsmiljö samt som dricksvatten och ska säkerställas för framtiden.
- H. Odlingsmarkerna bör brukas på ett sådant sätt att landskapsbild, biologisk mångfald samt jordbrukets kulturarv bevaras för kommande generationer. Åkermark ska hushållas med för nuvarande och framtida produktion.

De åtta nationella miljö kvalitetsmålen som berör naturvärden är följande:

- 3. Bara naturlig försurning
- 7. Ingen övergödning
- 8. Levande sjöar och vattendrag
- 11. Myllrande våtmarker
- 12. Levande skogar
- 13. Ett rikt odlingslandskap
- 15. God bebyggd miljö
- 16. Ett rikt växt- och djurliv.

Dessa nationella miljömål beskrivs utförligt i **Bilaga 1**.

	ÅTGÄRD	HUVUD-ANSVARIG	TIDPLAN	ANKNYTNING till KOMMUNALA NATURVÅRDSMÅL	ANKNYTNING TILL NATIONELLA MÅLEN
	Kunskap och information			B	
1	<p>Information om naturvård på kommunens hemsida. Detta har betydelse både för invånare och naturturismen.</p> <p>Boken "Natur i Dalsland" ges ut första gången sommaren 2017 och beskriver fina naturområden och hur man hittar dit, allt material i boken kan nås via bl.a. Melleruds kommuns hemsida</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naturinformation till allmänheten om utflyktsmål, naturreservat, vandringsleder m.m. Foldrarna "Vackra Byars väg" och "Upplevelsenatur i Mellerud" samt "Våtmarkarker i Mellerud" finns på Melleruds hemsida - Naturkalender över naturhändelser (material från bl.a. Västkuststiftelsen, privata naturguider och Natur på Dal som utges av ideella naturvården) 	<p>Dalslands miljö- och energikontor lägger materialet på www.dalsland.se</p> <p>Ingår i befintlig budget</p> <p>Kommunen länkar dit</p>	<p>Fortlö-pande</p> <p>Fortlö-pande</p> <p>Detta har gjorts varje vår sedan 2013</p>	B, D och E	3, 7, 8, 11, 12, 13, 15 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
	Kunskap forts.			B	
	<ul style="list-style-type: none"> - Information om de utsedda ansvarsarterna (uddbräken, hällebräcka, flodkräftan och vitryggig hackspett) och utsedd ansvarsmiljö "Kalkrika hällmarker" - Information om kommunens naturvårdsarbete med länk till naturvårdsprogrammet i pdf - Vårtecken där man kan rapportera in <p>Information med länkar till Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen om bidrag till naturvårdsåtgärder.</p> <p>Förmedla information från Länsstyrelsen om invasiva främmande arter, info läggs på hemsidan och ges vid behov till handelsträdgårdar m fl</p> <p>Skapa en interaktiv karttjänst som kopplar texter i Naturdatabanken till kartorna och tvärsom.</p>	<p>Dalslands miljö- och energikontor lägger materialet på www.dalsland.se</p> <p>Ingår i befintlig budget</p> <p>Kommunen länkar dit</p> <p>Dalslands miljö- och energikontor lägger materialet på www.dalsland.se</p> <p>Kommunen länkar dit.</p> <p>Dalslands miljö- och energikontor</p> <p>Kommunen länkar till www.dalsland.se</p> <p>Plan- och byggenheten</p>	<p>Fortlö- pande</p> <p>Fortlö- pande</p> <p>Varje vår</p> <p>Fortlö- pande</p> <p>Fortlö- pande</p> <p>2017- 2018</p>	B, D och E	3, 7, 8, 11, 12, 13, 15 och 16
2	Hjortens udde, en informationstavla tas fram över den geologiska formationen	Bekostas av Melleruds kommun och arbete sker i samarbete med Dalslands- miljö- och energikontor	2018- 2019	B	15 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
	Kunskap forts.			B	
3	<p>Kompetenshöjning i naturvård säkerställs för personal som arbetar med skötsel av kommunal mark.</p> <p>Kommunens personal som sköter särskilt skyddsvärda träd erbjuds utbildning via Länsstyrelsen.</p>	<p>Förråd/Natur och Renhållningsenheten Ingår i befintlig budget.</p> <p>Förråd/Natur och Renhållningsenheten</p>	<p>Fortlö- pande</p> <p>Fortlö- pande</p>	B och C	12, 15 och 16
4	<p>Genom "Skogen i skolan" nationellt samarbetsprojekt ges information om skog och naturvård för elever i kommunens befintliga 5 skolskogar som finns i Mellerud (två st) Åsensbruk, Dals Rostock och Åsebro. Dessa skolskogar registreras hos Skogsstyrelsen.</p> <p>Nya lärare/förskollärare informeras om att klasser/ förskoleklasser kan använda dessa skolskogar</p>	<p>Samverkan med Skogsstyrelsen</p> <p>Skolskogarna sköts av Förråd/Natur och Renhållningsenheten enligt skogsbruksplanen</p> <p>Skolskogen i Sjöskogen sköter en privatperson</p> <p>Utbildningschefen</p>	<p>Fortlö- pande ande</p> <p>Fortlö- pande ande</p>	A, B och C	12, 15 och 16
5	<p>Öka artkunskapen hos barn och ungdomar.</p> <p>Fältstudier pågår i geografi.</p> <p>Hållbart skogsbruk utan kalhuggning finns med i kunskapsinläringen.</p> <p>Mulleskola kan ingå för intresserade förskolor.</p>	Skolan	Fortlö- pande ande	A och B	15 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
	Kunskap och information fortsättning			B	
6	Skridskobana på våtmark/plan yta på vintern då det är kallt en längre period.	Skolorna i samverkan med intresserade föräldrar.	Vid lämplig väderlek	A	15
7	Naturvandring för personer med funktionsnedsättning. Nysvenskar erbjuds naturguidning samtidigt	Dalslands miljö- och energikontor i samverkan med Kommunala Funktionshinderrådet och Integrationshandläggningen	En gång per år Start 2017 Ordinarie budget inom LSS/Integrationen som arr. resa och vid behov personal	A, B och C	15 och 16
8	Grusning av stigen söder och norr om Mörttjärn	Förråd/Natur och Renhållningsenheten	Fortlöpande	C	15
9	Öka kunskaperna om fågelarter i Mellerud Ett häfte som trycks upp och finns att få för allmänheten och skolor	Melleruds kommun i samverkan med Dalslands Ornitologiska förening	2017 lanse- ring ev. januari 2018	B	8, 11, 12, 13, 15 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
	Hållbar planering, underhåll och inköp			A, B, C, D, E och G	
10	Riktlinjer för hänsyn till naturvärden i planer och beslut följs enligt en ny bilaga 2	Plan- och byggenheten respektive Dalslands miljö- och energikontor	Fr o m 2017	C och E	11, 12, 13 15 och 16
11	Skogen sköts enligt Grön skogsbruksplan . Denna ska uppgraderas 2017 och då bör kommunal skogsmark certifieras med FSC och/eller PEFC.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten Ingår i befintlig budget.	Fortlö- pande	A, C, D och E	11, 12, 15 och 16
12	De tre kommunala naturreservaten sköts enligt skötselplan. Skötselplanerna uppdateras vid behov.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten Ingår i befintlig budget.	Fortlö- pande	A, B, C, D, E och G	12,15 och 16
13	Trädplan för tätorterna tas fram för skötseln av träd och buskar på kommunal park- och naturmark, för de större tätorterna. Efter antagande sker skötseln enligt denna plan. Förbättra PD Lundgrens park med perenna växter och buskar så parken blir inbjudande för besökare.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten Budgeteras särskilt, ca 50 000 kr. Förråd/Natur och Renhållningsenheten Förråd/Natur och Renhållningsenheten	2017- 2018 Fortlö- pande 2019	A, B och C	15 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
14	En träddepå finns för Melleruds organisation nära Mellerud, dit nedtagna äldre lövträd och träddelar förs i de fall de inte kan ligga kvar på växtplatsen, detta för att gynna biologisk mångfald.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten	Fortlö- pande	C	12, 15 och 16
15	Dalshöjens miljökontor ska vara aktiva i arbetet i Uppercusälvens och Dalbergså/ Holmsåns vattenråd. Vattenråden bör vara drivande i att föreslå biotopförbättringar och konkreta åtgärder (utöver kommunens redan beslutade och självklara åtaganden som VA-plan och avloppsåtgärder).	Dalshöjens miljö- och energikontor	Fortlö- pande	A, B, D, E, och G	7, 8, 11, 15 och 16
16	Kalkningen fortsätter enligt den regionala kalkningsplanen.	Dalshöjens miljö- och energikontor med statligt stöd från Länsstyrelsen.	Årligen	G och D	3, 8, 11, 12 och 16.
17	Vassröjning i Sunnanå naturreservat enligt skötselöreskrifterna (gjordes första gången 2008 och andra gången 2010)	Förråd/Natur och Renhållningsenheten	2017 respek- tive 2022	C och E	8, 11 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
18	Arbeta för långsiktig lösning av underhåll och skötsel av befintliga vandringsleder , eller nya som binder samman lederna, vilket innebär följande leder: a) Pilgrimsleden b) Karl XII:s väg c) Strövstigar söder och norr om Vita Sannar Skifferleden och Rymdpromenaden underhålls inte.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten i samråd med Dalsland Turist AB, ideella föreningar, Leader, Föreningen Kroppefjälls Vandrare, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen m fl Förråd/Natur och Renhållningsenheten arbetar med c) samt även med informationstavlor	Fortlö- pande	A, B och C	12 och 15
19	Samråd om åtgärder för att minska nedskräpning (i första hand på kommunägd mark).	Förråd/Natur och Renhållningsenheten och Dalslands miljö- och energikontor Inom befintlig budget	2017- 2018	C	15
20	Vid inköp av pellets/flis ställs krav (om möjligt) på att det inte kommer från naturvärdesträd, inte heller från gamla, grova, ihåliga, murkna träd eller träd som står döda.	Inom befintlig budget	Fortlö- pande	E	12 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD-ANSVARIG	TIDPLAN	ANKNYTNING till KOMMUNALA NATURVÅRDSMÅL	ANKNYTNING TILL NATIONELLA MÅLEN
21	Se över alla grillplatser och rusta upp vissa grillplatser. En karta tas fram som visar grillplatser och läggs på kommunens hemsida.	Förråd/Natur och Renhållningsenheten Föreningar tillfrågas om de kan hjälpa till med skötseln och underhåll av grillplatserna.	Fortlö-pande	A oc C	15
	Nya naturvårdsprojekt			A, C, D, E, F och G	
22	Skapande av fler våtmarker/fördröjningsmagasin på kommunal mark, utreds inom det påbörjade VA-planarbetet.	VA-enheten i samråd med Dalslands miljö- och energikontor Utredning sker inom befintlig budget, fortsatt detaljplanering och anläggande kräver särskilt beslut och budget	2017	C, E, F och G	7, 8, 11 och 16
23	Genomgång med länsstyrelsen av nationella åtgärdsprogram för rikt växt- och djurliv som berör Dalsland.	Dalslands miljö- och energikontor. Gemensamt för alla Dalslands-kommunerna Därefter vid tillkommande åtgärdsprogram	2017-2018 Fortlöpa nde	E	12 och 16
24	Medverka i åtgärder som i huvudsak finansieras med statliga eller EU-medel för återställning och förbättring av biotoper t. ex. lägga ut sten, utsättning av djur och växter, ta bort vandringshinder och anlägga fiskvägar.	Dalslands miljö- och energikontor medverkar/ansöker om stöd under förutsättning att berörda fiskevårdsområden tar initiativ eller Länsstyrelsens vattenvårdsenhet.	Fortlö-pande	A, D, E och G	8 och 16

	ÅTGÄRD	HUVUD- ANSVARIG	T I D P L A N	ANKNYT NING till KOM- MUNALA NATUR- VÅRDS- MÅL	ANKNYT- NING TILL NATIO- NELLA MÅLEN
	Natur- inventeringar			B och D	
25	<p>Samråd om behov av inventeringar av kärlväxter/fåglar/mossor /lavar/svampar eller vissa insekter i utvalda områden, bl.a. i de tre kommunala naturreservaten. Inventeringar avser även vattenlevande organismer.</p> <p>Gotlandsag bör också inventeras.</p> <p>Kolungen, tätortsnära med fin flora, bör också inventeras.</p> <p>Sker gemensamt för alla Dalslandskommunerna. Samordnas med punkt 22.</p>	Dalslands miljö- och energikontor samråd med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Nordals Naturskyddsförening, Dalslands Ornitologiska förening och Dalslands Botaniska förening.	2017-2018	B	11, 12, 13, 15 och 16
26	<p>Samråd om eventuell inventering av lokalerna för ansvarsarterna (uddbräken, hällebräcka, flodkräftan och vitryggig hackspett) Inventeringarna ska leda till relevanta naturvårdsåtgärder.</p> <p>Sker gemensamt för alla Dalslandskommunerna. Samordnas med punkt 24.</p>	Dalslands miljö- och energikontor i samråd med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Nordals Naturskyddsförening, Dalslands Ornitologiska förening och Dalslands Botaniska förening.	2017-2018	B och D	8, 12, 13, 15 och 16

27	<p>Uppdatering av Ängs- och betesmarksinventeringen.</p> <p>Miljökontoret och Plan- och byggenheten ska träffa Landsbyggenheten för att diskutera om Ängs- och betesmarksinventeringen från 2002-2004 kan sammanföras med uppgifter om senare utbetalade miljöersättningar för ängs- och betesmarker, till ett nytt skikt, varefter kommunen kan utföra klassning i klasserna 1-3, enligt ny metodik som tagits fram i arbetet med Färgelanda naturvårdsprogram.</p>	<p>Dalslands miljö- och energikontor och Plan- och byggenheten i samråd med Landsbyggenheten</p> <p>Efter mötet utförs klassning om möjligt av Dalslands miljö- och energikontor och Plan- och byggenheten</p>	<p>2016</p> <p>2017-2018</p>	B och H	13 och 16
	Nya områden med naturskydd				
28	<p>Samråd om behovet av långsiktigt skydd för de värdefulla våtmarksområdena</p> <p>Lunnebomossen respektive Smörkulle mossarna m fl (del av objektet Kroppefjäll och de finns nordost om Åsmuletjärn). Dessa finns med i Naturvårdsverkets rapport 5670 april 2007 "Myrskyddsplan för Sverige". Myrskyddsplanen ska genomföras enligt regionalt delmål.</p>	<p>Dalslands miljö- och energikontor i samråd med Länsstyrelsen</p>	2017-2018	E	11, 12 och 16, särskilt delmål 11.2.
29	<p>Undersöka om det finns ytterligare något område som bör skyddas på kommunal mark.</p>	<p>Dalslands miljö- och energikontor tillsammans med Förråd/Natur och Renhållningsenheten</p>	2017-2018	A, C, D och E	12, 15 och 16